

ILOMANTSI NUORAJÄRVI KÄÄNTÄMÄNSAARI

kivikautisen asuinpaikan

koekaivaus

Päivi Kankkunen 1986

## SISÄLLYS

JOHDANTO	1
KAIVAUSPAIKAN ESITTELY	2
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	3
KAIVAUSTEKNIikka	4
TUTKIMUSTULOKSET	5
DIA- JA NEGATIIVILUETTELO	5
YLEISKARTTA	6
KOPIO PERUSKARTASTA 4244 07+10 KONNUKKA	7

Johdanto

Ollessaan inventoimassa Ilomantsin aluetta vuonna 1970 Anja Sarvas löysi Kääntämänsaaren pohjoisosan hiekkarannalta, vesirajasta, kvartsi- iskoksia (KM 18214). Hämen mukaansa suurin osa asuinpaikasta oli huuhtoutunut veteen. Kääntämänsaari on Sarvaksen kohde nro 7, Karpankangas III.

Valtion työllistämishjelmassa vuodelle 1986 oli varattu 336 000 mk:n määräraha Ilomantsin Nuorajärven ja Koitereen rantojen muinaisjäännösten kartoittamiseen ja tutkimiseen. Kääntämänsaaren asuinpaikan säilyneisyyttä ja mahdollista laajuutta selvitettiin tämän ohjelman puitteissa ajalla 11.-19.8.1986.

Kaivajia oli 14 ja heidän palkkaamiseksi tehtiin laskutyöurakkasopimus Ilomantsin kunnan kanssa. Piirtäjinä kaivauksella toimivat fil.yo Leena Engblom ja fil.yo Helena Ranta sekä tutkimusavustajana fil.yo Seela Miettinen.

Helsinki 19.1.1987

  
Päivi Kankkunen

ILOMANTSI NUORAJÄRVI KÄÄNTÄMÄNSAARI  
kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 1986

Kunta: Ilomantsi

Kylä: Nuorajärvi

Kohde: Kääntämänsaari

Ilomantsi 7

Tila: Oinasvaara, Rno 14:29

om. Kaukas Oy, 53200 Lappeenranta

Peruskartta: 4244 07 + 10 KONNUKKA, 1974 Helsinki

Tutkitun alueen koordinaatit: x = 6951 36 pohjoispää  
y = 560 30

x = 6951 18 eteläpää  
y = 560 10

z = n. 145 m mpy

Alueelta ei tullut löytöjä vuoden 1986 tutkimuksissa.

Alueelta aikaisemmin tulleet löydöt: KM 18214

Aikaisemmat tutkimukset: Inv. Anja Sarvas 1970 (Karpankangas III)

Sivulla 5 luettelo negatiiveista, dioista ja kartoista.

## KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Ilomantsin Nuorajärven Kääntämänsaaren kivikautinen asuinpaikka on sijainnut n. 13 km Ilomantsin luterilaisesta kirkosta itään, Nuorajärven etelärannalla, Kääntämänsalmesta n. 200 m koilliseen, salmen itäpuolella. Saaren itäosa (Kääntämänsalmen itäpuoli) on kapea hiekkasärkkä, joka etelässä kaartuu kohti kaakkoa ja samalla kohti Kääntämänlahtea. Saaren ja hiekkasärkän väliin jää suoalue. Kääntämänsaaren itäpuolella on sen ja Sysmänsärkän välillä suoalue, jonka voi ylittää jalan matalan veden aikana.

Saaren pohjoisosaa, Nuorajärven puoleista rantaa kiertää hietikko, joka on kuitenkin paikoin kivikkoa. Rantahietikko on n. 20 m leveä ja rantapenger veden syövyttämä. Paikoitellen rannalle on muodostunut hiekkavalleja, jotka ovat turpeen peitossa. Saaren luoteisrannalla on pieni kosteikko, n. 30 x 40 m. Siinä kasvaa koivuja ja aluskasvillisuutena on sammalta ja heinää. Kosteikon eteläreunalla kasvaa kuusia ja edelleen siitä etelään ja kohti lounasta maasto muuttuu kapeaksi hiekkasärkäksi, joka on n. 6 - 7 m leveä. Hiekkasärkällä kasvaa mäntyjä. Rannalla kasvaa joitakin kuusia, muuten keskiosassa on sekametsää, enimmäkseen kuitenkin koivuja. Yleisesti saari on maastoltaan tasaista.

## KAIVAUSTEKNIikka

Kääntämänsaaren pohjoisrannalle, loivaan lahdelmaan, josta kvartsit vuonna 1970 olivat löytyneet, paalutettiin pitkin rantalinjaa pääilmansuuntien mukaan luotuun koordinaatistoon koeojia 13 kpl, 12 - 14 m:n välein. Mittauspisteenä käytettiin ruutujen lounaiskulmaa ja koordinaatisto kasvoi pohjoiseen ja itään. Ojat olivat metrin levyisiä ja 12 - 30 m pitkiä. Lisäksi kaivettiin 7 neliömetrin suuruista koekuoppaa. Yhteensä avattu pinta-ala oli 194 m<sup>2</sup>.

Koeojat sijoitettiin suurimmaksi osaksi rantahietikon yläpuolelle. Kolme linjaa, 200, 212 ja 238 ulotettiin kuitenkin rantahietikolle asti sekä koeoja 124 (E-W) oli kokonaisuudessaan rantahietikolla. Kiintopisteinä käytettiin kahta hietikolla ollutta kantoa; ne ovat merkityt yleiskartalle.

Koeojat ja -kuopat kaivettiin lapiolla, paikoin pelkalla. Kaivettaessa noudatettiin 10 cm:n tasoja, jotka mitattiin turvekerroksen yläpinnasta. Koeojat ja -kuopat kaivettiin pohjaan asti eli puhtaaseen pohjahiekkaan, yleensä 50 - 60 cm:n syvyyteen.

Tutkimusalueesta piirrettiin yleiskartta mittakaavaan 1:500, tasokarttoja ei piirretty.

## TUTKIMUSTULOKSET

Kaivauksessa ei todettu merkkejä muinaisjäännöksestä.

Maannos tutkitulla alueella oli normaali podsolimaannos. Hiekkarannan yläosaan, rantatörmään, oli keräytynyt hiekkavalli, jonka alla oli yksi tai kaksi vanhaa turvekerrosta.

Kääntämänsaarella avattu kaivausala oli yhteensä 194 m<sup>2</sup>. Paikalla ei havaittu kulttuurikerrosta eikä saatu löytöjä. Hietikoilta etsittiin irtolöytöjä niitä kuitenkin löytämättä. Oletettavasti asuinpaikka on huuhtoutunut kokonaisuudessaan veteen ja on siten sijoitettavissa muinaisjäännösluokkaan III.

Kaivaustyön päätyttyä koeojat ja -kuopat peitettiin.

## DIAT

11953 Kääntämänsaaren luoteisrantaa, yleiskuva kaivausalueelle., kuvattu pohjoisesta

## NEGATIIVIT

67233 Kääntämänsaaren kaivauspaikkaa, lahdelmaa, josta Anja Sarvas 1970 poiminut kvartseja, kuvattu koillisesta

67322 Kaivausaluetta Kääntämänsaarella, kuvattu lounaasta

## KARTAT

s. 6 yleiskartta 1:500

s. 7 kopio peruskartasta 4244 07 + 10 KONNUKKA, Helsinki 1974 A4

ILOMANTSI KÄÄNTÄMÄNSAARI  
PÄIVI KANKKUNEN 1986

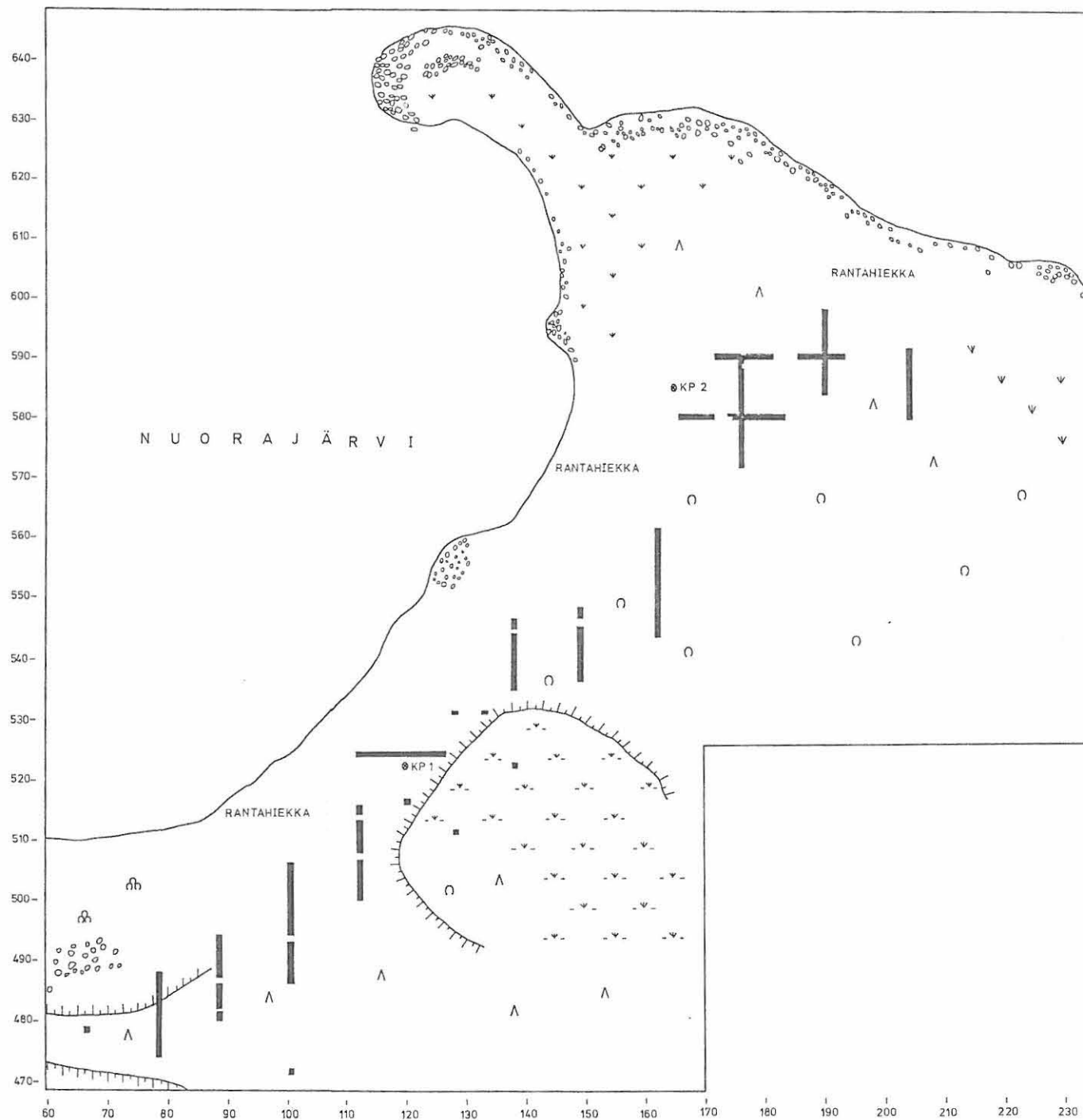
Yleiskartta  
pienennös 10 m  
kp 1



||| Neulapohjoinen

- koeoja
- koeuoppa
- Λ havumetsää
- lehtimetsää
- oh pensaikkoo
- vv varvikkoa
- +v ruohikkoa
- v.v kosteikkoa
- oo kivikkoa
- TT törmä

piirt. L. Engblom  
S. Miettinen  
H. Ranta





# ILOMANTSI NUORAJÄRVI KÄÄNTÄMÄNSAARI

P.KANKKUNEN 1986

KAIVAUSPAIKAN KOORDINAATIT:

X=6951 36

Y=560 30

=pohjoispää

Z = n. 145m mpy

PERUSKARTTA 4244 07+10 KONNUKKA

Hki 1974

